

In memoriam

C.N.M. Renckens

Marco de Vries 1927-2009. Op 26 mei 2009 overleed Marco de Vries, eertijds hoogleraar pathologie te Rotterdam, maar meer bekend geworden als oprichter in 1988 van het *Helen Dowling Institute for Biopsychosocial Medicine* (HDI) te Rotterdam. Over hem en zijn leerlingen c.q. epigonen is in dit blad al vaker geschreven en daaraan voegen wij nu niet veel meer toe. De Vries is een zoveelste voorbeeld van de ‘harde wetenschapper’ die zich in een spirituele richting ontwikkelt en – juist door zijn exacte achtergrond – extra aandacht en overtuigingskracht lijkt te krijgen. Buitenlandse voorbeelden zijn Deepak Chopra, *The Tao of Physics*-auteur Capra en Simonton (visualiseren bij kanker), terwijl in ons land de chirurg Piet Leguit deze droevige weg insloeg, lang nadat De Vries hem voorging. De Vries ontwikkelde zich na een persoonlijke crisis, na een psychoanalyse en na een opleiding tot Gestalttherapeut tot de alternatief *angehauchte* psycho-oncoloog die in de jaren ‘90 vaak de lekenpers bereikte. De periode voor zijn vertrek van de Erasmus universiteit kenmerkte zich door toenemende kritiek op zijn prestaties als patholoog en door een splitsing van de afdeling pathologische anatomie in het Erasmus ziekenhuis.

Op 25 juli verscheen een kritiekloze necrologie over hem in het *NTvG* van de hand van twee oud-leerlingen, de psycholoog Adriaan Visser en de basisarts Hans Schilder. Zij roemden zijn baanbrekende inzichten en zijn erfenis zonder te herinneren aan pijnlijke uitspraken van De Vries over de invloed van de geest op het verloop van kanker. Lichtgelovig bouwde hij destijds de bevindingen van Spiegel na waaruit zou blijken dat gespreksgroepen van kankerpatiënten tot langere overleving leiden, en het door het HDI gepropageerde geboetseer in de vrije natuur van patiënten met kanker – alles voor de genezing – blijft wijselijk ook onvermeld. Het HDI heeft – na het doodlopen van veel onderzoek naar de invloed van de psyche op het verloop van kanker – zijn alternatieve veren grotendeels afgeschud en legt zich thans toe op pastorale zorg voor kankerpatiënten. De Vries verliet zijn geesteskind eind jaren negentig en verzeilde volledig in spirituele domeinen, onder anderen blijkend uit het doorgeven van de eerste aäronitische priesterzegen van ‘YHWH’, aansluitend bij de Cohenitische familietraditie waaruit hij voortkwam. Aldus de necrologie.

A. Dunning

Ad Dunning 1930-2009. Op 6 oktober overleed aan postoperatieve complicaties in het AMC Ad Dunning, een van Nederlands meest eminente en bekende artsen. In alle nationale dagbladen en medische tijdschriften verschenen lovende necrologieën, waarin zijn eruditie, zijn welversneden pen, zijn inzicht in de tekortkomingen van de geneeskunde en zijn afkeer van alternatieve geneeswijzen werden gememoreerd. Zijn brede kennis van geschiedenis, politiek en literatuur bracht deze cardioloog in uiteenlopende gremia als de commissie-Dekker (1986-1987) en de commissie-Dunning (Keuzen in de Zorg, 1990-1991), alsmede in een PvdA-commissie die aspirant-kamerleden moest selecteren en in het Republikeins Genootschap, met figuren als Pierre Vinken, Martin van Amerongen, Sjeng Kremers en Ben Knapen. Hij was hoofdredacteur van het *NTvG* van 1983 tot 1995, toen hij werd opgevolgd door Van Gijn. Toen de ‘Vereniging Het NTVG’ bij haar 150-jarig bestaan het predikaat ‘koninklijk’ aanvroeg werd dit geweigerd, hetgeen volgens welingelichte kringen samenhang met Dunnings antimonarchie. (De Nederlandse Vereniging ter bevordering van de Homeopathie kreeg eerder dit predikaat wel, daar geen republikeinen!) Anders dan in bladen als *The Lancet* of het *British Medical Journal* werden (en worden, godzijdank) in het *NTvG* geen bijdragen gepubliceerd van alternatieve artsen, hoewel de Britse tijdschriften de daarmee steevast gepaard gaande publiciteit in de lekenpers wel kunnen waarderen en er eens per jaar wel eentje plaatsen. Uitermate hinderlijk is dat wel, want kwakzalvers plegen jarenlang naar dit soort witte raven te verwijzen.

In zijn columns in *Elsevier* en later *NRC Handelsblad* gaf hij blijk van een gezonde afkeer van kwakzalverij en betuigde hij zijn sympathie voor het streven van onze Vereniging. Lid werd hij nooit, hij bezag het fenomeen met een zekere berusting en had onvoldoende affiniteit

met ons activisme. Met zijn toestemming drukten wij in het *Actieblad tegen de Kwakzalverij* een column van zijn hand af, getiteld 'Alternatieve geneeswijze: een fictie'. Deze verscheen eerder in *Elseviers Magazine* van 27 mei 1978. Dat was de hoogtijperiode van de alternatieve geneeskunde met Mellie Uyldert in de Bijenkorf, acupunctuur die even populair werd als Chinees eten en de *Avenue* met een horoscoop, terwijl drs. H. van Praag zijn parapsychologisch tapijt wijd uitrolde (dixit Dunning in de column). Hij citeerde vervolgens Hamlet met diens uitspraak over al hetgeen er tussen hemel en aarde nog ongedroomd zou bestaan om te vervolgen: 'Er kan gereide twijfel bestaan of in dat duistere niemandsland de nevels worden opgehelderd door de alternatieve profeten en getuigen. Prof.

Van Praag moge de wijsheid in pacht hebben maar ik betwijfel of de Grote Notaris hem het goede stuk heeft meegegeven.'

Er zijn veel dokters die, hoewel ze niets moeten hebben van kwakzalvers, zich door de beperkingen van de reguliere geneeskunde tot zo'n mate van bescheidenheid verplicht voelen, dat scherpe kritiek op de kwakzalverij hen niet gemakkelijk afgaat. Dunning was er het levende bewijs van dat beroepstrots en afkeer van kwakzalverij en alternatieve geneeswijzen heel goed kunnen samengaan met bescheidenheid aangaande de prestaties van de reguliere geneeskunde. Dat vergt wijsheid en de gave van het woord. Dunning beschikte over beide: dat hij moge rusten in vrede. ●

● Kort ●

Gebedsgenezing in Amerika

De volksvertegenwoordiging van de Verenigde Staten stemde op 8 november in met de nieuwe wetsvoorstellen van president Obama, waarin het aantal onverzekerde Amerikanen, dat 42 miljoen bedraagt, sterk wordt teruggebracht. De senaat moet nu nog stemmen, voordat Obama dit huzarenstukje als geslaagd kan beschouwen. Conservatieven zijn gekant tegen de nieuwe ziektekostenverzekering omdat het idee naar hun mening te 'socialistisch' is en ook omdat onbetaalbaarheid dreigt. Nu reeds, met tientallen procenten onverzekerden, bedragen de uitgaven aan gezondheidszorg per caput in de VS bijna anderhalf keer die van ons land. Enkele senatoren zijn er overigens in geslaagd enkele zinsneden in de wet op te doen nemen, die discriminatie van 'godsdienstige en spirituele gezondheidszorg' verbieden. Ongenoemd, maar precies de bedoeling is dat de kosten van gebedsgenezing in de vorm van *Christian Science* ook vergoed moet worden. Deze sekte werd in 1866 opgericht door Mrs. Eddy. Door beïnvloeding van de geestelijke houding, waaraan volgens haar aanhangers uiteindelijk alle ziekten moeten worden toegeschreven, kunnen alle ziekten worden genezen. Dit zou gelden

voor kanker, difterie, hersenvliesontsteking, klompvoeten etc. De ziekte bestaat niet feitelijk, maar slechts in de verbeelding van de zieke, aldus Mrs. Eddy. Zij kwam tot haar ontdekkingen na te zijn afgeknapt op de homeopathie. Zij achtte het onmogelijk dat de successen der homeopathie toegeschreven zouden kunnen worden aan middelen, die geen molecule geneesmiddel meer bevatten. De genezingen konden dus alleen maar van God afkomstig zijn! In de VS geniet de *Christian Science* enige erkenning als geneeswijze en de gemaakte kosten bij deze therapie zijn bijvoorbeeld reeds voor de belasting aftrekbaar. In het uit 1901 daterende Mr. Dooley's opinions van de Ierse schrijver Finley Peter Dunne bespreken twee mannen aan de bar de waarde van de reguliere geneeskunde ten opzichte van die der *Christian Scientists*. Mr. Dooley concludeerde, dat het maar bijzonder weinig verschil zou maken, vooropgesteld dat de *Christian Scientists* iets meer science (wetenschap) in hun christendom zouden doen en de dokters wat meer christendom in hun science, tenminste 'zo lang je maar een goede verpleegster hebt!'. ●

C.N.M. Renckens